

Міністерство освіти і науки України
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра психології та соціальної роботи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з написання міждисциплінарної курсової роботи

для магістрів спеціальність 231 Соціальна робота

Тернопіль – 2021

Методичні рекомендації з написання міждисциплінарної курсової роботи для студентів, які навчаються на другому (магістерському) рівні за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота» (галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна робота) / Укладач А.Н. Гірняк. – Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 36 с.

Укладач:

Гірняк Андрій Несторович д.психол.н., доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету

Рецензенти:

Фурман Анатолій Васильович д. психол. н., професор, професор кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету

Крупник Зоряна Ігорівна к. пед. н., старший викладач кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри психології та соціальної роботи протокол № 1 від 18.08.2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальні положення	6
2. Структура і зміст міждисциплінарної курсової роботи	8
3. Вказівки до виконання розділів міждисциплінарної курсової роботи..	10
4. Вимоги до оформлення міждисциплінарної курсової роботи.....	16
5. Подання міждисциплінарної курсової роботи на перевірку та її захист	19
6. Тематика міждисциплінарних курсових робіт зі спеціальності 231 «Соціальна робота»	22
7. Список рекомендованих джерел для виконання міждисциплінарної курсової роботи	26
ДОДАТКИ.....	28

ВСТУП

Міждисциплінарна курсова робота є одним із видів наукової роботи, самостійним навчально-науковим дослідженням студента, виконується на першому курсі навчання та поєднує декілька дисциплін професійної підготовки магістра.

Саме написання і захист міждисциплінарної курсової роботи, що є однією з форм самостійного наукового дослідження студентів, забезпечує закріплення, поглиблення та узагальнення отриманих знань. З її виконання починається професійне становлення студентів, визначення їх здібностей у самостійному вирішенні поставлених задач. Міждисциплінарна курсова робота дає змогу виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити, вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні джерела, здатність застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань, а також формулювати висновки, пропозиції, рекомендації з предмета дослідження.

При виконанні міждисциплінарної курсової роботи перед студентом виникає цілий ряд питань щодо вибору теми роботи, опрацювання літературних джерел, складання плану роботи, порядку організації виконання роботи та її подання до захисту.

Метою виконання міждисциплінарної курсової роботи є систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їхнє застосування для вирішення конкретного практичного завдання відповідно до вимог ОПП зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Для досягнення цієї мети у роботі вирішуються такі **завдання**:

- систематизація та поглиблення теоретичних знань у контексті вирішення певних практичних завдань;
- формулювання конкретної прикладної проблеми, що не знайшла достатнього висвітлення у науковій літературі та не вирішена на практиці;
- самостійне обґрунтування шляхів і засобів вирішення визначеної проблеми;
- встановлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;
- формулювання висновків, рекомендацій і пропозицій за результатами проведеного дослідження.

Тематика міждисциплінарних курсових робіт має поєднуватися з тематикою відповідних магістерських робіт студентів і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Керівництво здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими викладачами профільюючої кафедри.

Термін виконання міждисциплінарних курсових робіт визначається робочим навчальним планом.

Успішне проведення наукового дослідження та написання курсових робіт залежить від багатьох чинників, серед яких найважливішим є чітке уявлення про основні вимоги, що ставляться до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня робіт, їх змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також оформлення.

Невідповідність в оформленні міждисциплінарної курсової роботи державним стандартам і встановленим вимогам може суттєво вплинути на підсумкову оцінку роботи, а через значні відхилення робота може бути взагалі недопущена до захисту. Тому оформленню роботи повинна бути приділена особлива увага. Дотримання студентом усіх вимог до оформлення курсової роботи сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, плекає вимогливість до себе, прищеплює певну культуру ведення наукового дослідження, що будуть йому корисними у роботі над випусковою кваліфікаційною роботою.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконання і захист міждисциплінарної курсової роботи здійснюється відповідно до затвердженого графіка, що регламентує термін вибору теми роботи, погодження плану, здачі виконаної роботи на кафедру та її захисту.

Виконання міждисциплінарної курсової роботи передбачає такі етапи:

- 1) вибір та затвердження теми міждисциплінарної курсової роботи;
- 2) критичний аналіз нормативно-правової бази інформації та спеціальної літератури з проблем, що розглядаються;
- 3) складання плану роботи;
- 4) написання та оформлення тексту міждисциплінарної курсової роботи;
- 5) подання завершеної міждисциплінарної курсової роботи на кафедру для рецензування та перевірки дотримання студентом необхідної кількості авторського тексту;
- 6) доопрацювання міждисциплінарної курсової роботи (у разі необхідності) згідно із зауваженнями керівника;
- 7) захист міждисциплінарної курсової роботи.

Вибираючи *тему* курсової роботи з тематики, запропонованої кафедрою, студент має враховувати, що дослідження, здійснюване в процесі розробки курсової роботи, повинне розкривати певний аспект чи доповнювати подальші наукові пошуки при виконанні магістерської роботи. При виборі теми дослідження доцільно керуватися різними мотивами: обізнаністю з проблемою та її актуальністю; своїм майбутнім фахом і актуальним рівнем підготовки; наявністю теоретичної бази; можливістю отримання при впровадженні ефективних соціальних, технологічних чи екологічних результатів; уподобаннями, науковими інтересами тощо.

Вибрана тема погоджується з науковим керівником і затверджується на кафедрі. Подальше її змінення або коригування можливе лише з дозволу наукового керівника при достатньому обґрунтуванні змін студентом.

Міждисциплінарна курсова робота виконується на основі поглибленого вивчення та творчого критичного осмислення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, чинного законодавства України та міжнародних законодавчих актів, передового досвіду з вирішення обраної проблеми, у тому числі закордонного, а також результатів даних, отриманих студентом під час власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених професійних задач. Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання (газети, журнали, збірки тощо), де можна знайти найновіші результати досліджень спеціалістів. Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є основою для складання плану курсової роботи.

План є важливою основою майбутньої курсової роботи. Він визначає загальну спрямованість дослідження, дозволяє логічно пов'язати окремі проблеми обраної і розгорнутої в тексті теми, розмістити їх у науково обґрунтованій послідовності.

При цьому слід мати на увазі, що всі проблеми пов'язані єдиною метою дослідження. Дослідження потрібно починати із загальних теоретичних положень, а потім переходити до аналізу конкретних явищ і процесів з використанням фактографічних даних. План самостійно складається студентом після попереднього опрацювання інформаційних джерел, погоджується з науковим керівником, коригується при потребі та затверджується.

План розробляють, виходячи з вибраної теми, сформульованих мети і завдань дослідження, обізнаності з предметом тощо. Структура плану визначається обсягом і складністю дослідження: чим ширше коло питань розглядається, тим детальнішим має бути план. План повинен складатися зі вступу, кількох розділів, які деталізуються параграфами, висновків, додатків (за необхідності) та списку використаних джерел. Разом з тим, його не слід переобтяжувати надмірною кількістю розділів. Оптимальний варіант – три розділи.

Пункти плану повинні відображати сутність теми, бути короткими, лаконічними та викладатися у логічній послідовності. План складає основу змісту міждисциплінарної курсової роботи.

Виконана міждисциплінарна курсова робота магістра у *не пізніше ніж за 10 днів до початку залікового тижня* здається керівнику для перевірки на відсутність плагіату та дотримання необхідної кількості авторського тексту. Зазначена перевірка міждисциплінарної курсової роботи є необхідною умовою визнання наукової доброчесності їх виконавців та допуску до захисту. Процедурно перевірка передбачає інструментальне дослідження унікальності тексту виконаної роботи в електронному вигляді та пошук можливих фактів плагіату.

Плагіат – використання у роботі чужого тексту, опублікованого на паперовому носії або в електронному виді, повністю або частково, без посилання на джерело чи з посиланнями, але коли обсяг і характер запозичень ставлять під сумнів самостійність виконаної роботи чи одного з її основних розділів. Плагіат може мати місце у двох випадках:

дослівне викладення чужого тексту;

парафраза – викладення чужого тексту із заміною слів і виразів (у тому числі, шляхом перекладання на іншу мову) без зміни змісту тексту.

Унікальність тексту міждисциплінарної курсової роботи визначається за результатами перевірки комп'ютерною системою «Антиплагіат» або іншою подібною системою. Перевірці (одним файлом) підлягають тексти розділів і висновків курсової роботи (без додатків та переліку літератури). За результатами перевірки, залежно від значення показника унікальності тексту, робота вважається:

самостійною з високим рівнем унікальності тексту – 80% та вище;

самостійною з достатнім рівнем унікальності тексту – 65-79%;

умовно самостійною з середнім рівнем унікальності тексту – 50-64%;

несамостійною з низьким рівнем унікальності тексту – 49% і менше.

Курсова робота приймається науковим керівником до подальшої змістової перевірки у випадку фіксації *унікальності її тексту на рівні не нижче 65 %*. У випадку виявлення недостатнього рівня авторського тексту, плагіату чи недотримання структури або оформлення курсової роботи, вона повертається студенту на доопрацювання.

Керівник ретельно перевіряє роботу та надає рецензію у котрій зазначає позитивні сторони й недоліки курсової роботи, оцінює ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, наявність елементів творчого пошуку й новизни, величину масиву опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи, а також робить висновок щодо допуску до захисту. У разі незадовільної оцінки робота має бути доопрацьована з урахуванням зауважень рецензента.

Процедура захисту передбачає стислий виклад студентом головних проблем дослідження та шляхів їх вирішення, а також відповіді на запитання членів комісії.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарна курсова робота виконується державною мовою. Викладання тексту роботи повинно бути логічним, аргументованим, стилістично правильним з використанням наукової професійної мови і мати чітку, логічну структуру, складовими якої є такі елементи:

- ✓ титульний аркуш;
- ✓ зміст;
- ✓ вступ;
- ✓ розділи (рекомендовано 2-3) основної частини з обов'язковим поділом на підрозділи (не менше 2);
- ✓ висновки;
- ✓ список використаної літератури;
- ✓ додатки (за необхідності).

Титульний аркуш вважається першою сторінкою міждисциплінарної курсової роботи. Він містить: найменування міністерства, якому підпорядкований ЗВО; найменування вищого навчального закладу, факультету та кафедри, де виконано роботу; прізвище, ім'я, по батькові автора; назву (тему) курсової роботи; шифр групи, прізвище, ініціали та підпис студента; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали і підпис наукового керівника; відмітку про допуск до захисту, дату, місто і рік написання. Взірець оформлення титульної сторінки міждисциплінарної курсової роботи, яка виконується студентами ЮФ, наведено у *Додатку А*.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів, а також вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел.

Заголовки змісту мають точно повторювати заголовки в текстовій частині. Скорочувати або давати їх за іншою редакцією, ніж заголовки у тексті, не можна. Взірець оформлення змісту наведено у *Додатку Б*.

Особливої уваги вимагає оформлення **вступу**, де розкривається сутність і стан вивчення наукової проблеми та її значущість, дається обґрунтування необхідності проведення дослідження. Хоча робота розпочинається зі вступу, його остаточне оформлення здійснюється після закінчення написання всіх розділів, висновків і пропозицій.

У вступі подають загальну характеристику курсової роботи у рекомендованій нижче послідовності:

1) Обґрунтувати вибір теми та її актуальність для науки і практики, розвитку відповідної галузі дослідження. У цій частині вступу необхідно навести перелік вітчизняних і зарубіжних науковців, які досліджували обрану тему або окремі її аспекти.

2) Сформулювати мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета повинна узгоджуватися з назвою міждисциплінарної курсової роботи.

Мета наукового дослідження реалізується через конкретні **завдання**, які мають бути вирішені відповідно до поставленої мети. Це звичайно робиться у формі перерахування (вивчити..., описати..., встановити..., в'яснити..., обґрунтувати... і т. ін.). Завдання у курсовій роботі мають співвідноситися із пунктами плану.

3) Вказати об'єкт і предмет дослідження. **Об'єкт** – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію й обрані для вивчення. В об'єкті виділяється та його частина, котра є предметом дослідження. **Предмет** міститься в межах об'єкта. Саме на нього і спрямована основна увага магістра. Саме предмет дослідження визначає тему міждисциплінарної курсової роботи, яка виноситься на титульний аркуш як заголовок.

4) Обрати методи дослідження, що є дуже важливим етапом наукової праці та необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети. Загальні методи наукових досліджень можна поділити на три групи, межі між якими визначені умовно:

- методи емпіричного дослідження (спостереження, анкетування, бесіда, вимірювання, експеримент);
- методи теоретичного дослідження (абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання, порівняння, ранжування, узагальнення, ідеалізація, формалізація, історичний метод тощо);
- методи математичної статистики для кількісного аналізу та якісної інтерпретації одержаних емпіричних матеріалів.

Перелік наукових методів варто доповнити назвами конкретних методик (діагностичного чи формувального спрямування) та інших професійних інструментів різних авторів, що спрямовані на оцінювання чи вирішення окреслених проблем.

5) Вказати на практичне значення одержаних результатів, тобто, де і яким чином результати дослідження можна використати на практиці.

Рекомендований обсяг вступу - 2-3 сторінки.

Приклад вступу міждисциплінарної курсової роботи див. у *Додатку В*.

Основна частина курсової роботи містить ґрунтовний виклад матеріалу дослідження та складається з розділів і підрозділів. Їх заголовки мають відображати зміст викладеного у них тексту. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Перший розділ, як правило, присвячується теоретико-методологічним аспектам досліджуваної теми, другий - аналізу стану об'єкту дослідження, третій - рекомендаціям та пропозиціям щодо вирішення досліджуваної проблеми. Усі ці розділи повинні бути логічно пов'язані між собою.

Завершальним етапом написання курсової роботи є оформлення **висновків**, що містять узагальнену підсумкову оцінку проведеної роботи. У висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в роботі. Висновки мають містити відповіді на всі завдання, поставлені у вступі. Все це дасть змогу автору засвідчити у висновках, що сформульована у вступі мета досягнута. Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх достовірність, викласти рекомендації щодо їх використання. Необхідно зазначити, що висновки потрібно викладати стисло і лаконічно. Обсяг заключної частини - 2-3 сторінки.

Літературні джерела необхідно подавати в **списку використаної літератури** в алфавітному порядку. Мінімальний обсяг джерел визначається в залежності від специфіки теми, її хронологічних меж тощо. Зазвичай кількість джерел має нараховувати не менше 25-30 найменувань. Студент повинен використовувати якомога більшу кількість літературних джерел для більш повного дослідження обраної теми.

За необхідності до міждисциплінарної курсової роботи формують **додатки**. Додатки містять різний за змістом допоміжний матеріал, який має додаткове, довідкове значення, але необхідний для повного висвітлення теми дослідження (таблиці допоміжних цифрових даних, документація підприємств, ілюстрації допоміжного характеру, методики, тренінги і т. д.).

3. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗДІЛІВ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основна частина роботи

Ця частина роботи за обсягом є найбільша. В ній розкриваються послідовно всі питання за планом, який може бути простим або складним. Досвід організації науково-пошукової роботи показує, що доцільніше працювати за складним планом. Треба врахувати: зміст розділів основної частини повинен відповідати темі дослідження, повністю її розкривати, але назва розділів не повинна дублювати назви теми курсової роботи.

Рукопис основної частини роботи виконується із дотриманням цілого ряду вимог. Починається вона назвою розділу роботи. Якщо план складний, то зазначається і назва підрозділу. Заголовки виконуються великими літерами і віддаляються на один інтервал від тексту. Розділ як і кожен з підрозділів закінчується коротким чітким висновком.

З'ясування питань досліджуваної проблеми повинно здійснюватися аргументовано з посиланнями на першоджерела та відповідну літературу.

Посилання на список використаної літератури слід вказувати після цитат, та в кінці взятого тексту з літературного джерела в квадратних дужках.

Основна частина роботи, може мати кілька розділів (найчастіше 2 або 3). Кожна з цих частин, залежно від обсягу матеріалу, може також поділятися на підрозділи.

Перший розділ містить теоретичний огляд сучасних вітчизняних і зарубіжних уявлень стосовно обраної проблеми, шляхи її подальшого розвитку.

Для встановлення сучасного стану розроблення обраної теми магістрант має скласти список літератури, з якого можна зробити висновок, що дана тема не розкрита, або розкрита лише частково. Огляд літератури демонструє ґрунтовне ознайомлення студента зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виокремлювати суттєве, критично оцінювати зроблене іншими дослідниками. Слід пам'ятати, що оскільки міждисциплінарна курсова робота спрямована на розкриття вузької теми, то огляд праць роблять лише з питань обраної теми, а не за проблемою в цілому. Тобто від загальних проблем магістрант переходить до вузької проблеми, до конкретного питання, що і є темою міждисциплінарної курсової роботи.

На основі аналізу спеціальної літератури магістрант повинен окреслити теоретичні положення, які становлять методологічні, теоретичні та методичні засади дослідження. Слід обґрунтувати ті теоретичні положення, які підлягають захисту, охарактеризувати сутність, функції, структуру, стан предмета дослідження; проаналізувати умови та чинники, які зумовлюють стан і тенденції зміни предмету дослідження і т.д.

Другий розділ. У другому розділі висвітлюються:

дослідження існуючих тенденцій вирішення проблеми, що розглядається в міждисциплінарній курсовій роботі;

аналіз пріоритетних напрямків діяльності з подолання даної проблеми;

авторські пропозиції щодо подолання протиріч, що зумовлюють проблему дослідження;

методики оцінки ефективності роботи з подолання проблем, висунутих в міждисциплінарній курсовій роботі;

розробку матеріалів на допомогу фахівцям з соціальної роботи або їх клієнтам з проблеми міждисциплінарній курсової роботи.

Також можливо, що другий розділ буде містити опис проведеного емпіричного дослідження. Організація дослідження, підбір методик, обґрунтування їх застосування. Методи математичної статистики. Подання отриманих результатів та їх інтерпретація. Практичні рекомендації.

Міждисциплінарна курсова робота передбачає виконання студентом певного обсягу емпіричної роботи. Цей обсяг визначається кількістю досліджуваних, які були обстежені за допомогою методик, кількістю використаних методик та ступенем їх трудомісткості, складністю обробки та аналізу даних. Все це треба враховувати магістранту та науковому керівнику

при плануванні емпіричного дослідження. Магістрант несе відповідальність за планування дослідження, адекватність підібраних методик цілям роботи, за організацію, проведення збору та обробки емпіричних даних, за достовірність отриманих результатів.

У другому розділі обґрунтовують вибір напрямків дослідження, наводять методи розв'язання задач і їх порівняльну оцінку, розробляють загальну методика проведення дослідження. Обов'язково до початку дослідження формулюються його мета і завдання. Доцільно коротко описати методики, що будуть використовуватися в ході дослідження, з обов'язковими посиланнями на дані щодо їх валідності та надійності. Також другий розділ повинен включати детальне висвітлення ходу дослідження, його етапи, умови проведення. Необхідно описати вибірку, на якій проводять дослідження. Треба вказати середній вік, розподіл досліджуваних за статтю, за необхідності – соціальний статус, освіту, професійну зайнятість і т. ін. Необхідно навести дані про особливості досліджуваних, що зумовили їх відбір для дослідження (наприклад, спеціалізація, соціальний статус, соматичні захворювання і т. ін.).

Окремим підрозділом наводиться обґрунтування застосування методів математичної статистики, їх короткий огляд з посиланням на загальнодоступну літературу, в якій викладено їх основи.

Подання отриманих результатів та їх інтерпретація. Цей підрозділ присвячують вичерпному і повному викладу результатів власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить в розроблення проблеми. Магістрант повинен дати оцінку повноти розв'язання поставлених завдань, достовірності отриманих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами, отриманими вітчизняними та зарубіжними авторами.

Практичні рекомендації.

На основі отриманих результатів магістрант розробляє практичні рекомендації щодо їх використання та можливого впровадження. Практичні розробки можуть мати вигляд психокорекційної чи профілактичної програми, або рекомендацій щодо специфіки роботи соціального працівника з тією чи іншою категорією клієнтів.

Висновки до підрозділів практичної частини становлять коротку суть дослідження, отримані результати з цифрами та фактами, пояснення практичної цінності результату.

Рекомендації до написання вступу

Вступ має бути чітким, лаконічним. Він є своєрідним показником роботи молодого науковця: він свідчить про методологічну і методичну підготовку, вміння довести правильність вибору теми дослідження, її актуальність, чіткість формулювання. Саме тут виявляється, чи достатньо зібрано матеріалу, чи добре продуманий план роботи тощо. Остаточне уточнення вступу студентом здійснює після завершення всієї роботи, коли у дослідника складеться повна картина всього того, що стосується змісту, літературної бази, глибини історіографічного висвітлення питань.

У вступі враховують такі пункти: *актуальність теми, об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження (методи лише перераховуються), наукову новизну роботи (вказується в тому випадку, якщо такі елементи є в роботі), практичну значущість дослідження, апробацію результатів дослідження, публікації за темою міждисциплінарної курсової роботи (якщо вони були опубліковані).*

Актуальність теми.

Актуальність теми дослідження – обов'язковий змістовий блок з якого починається вступна частина курсової роботи. Вміння обрати тему та оцінити її з точки зору своєчасності та соціальної значущості характеризує наукову зрілість та підготовку магістранта. Достатньо 1-2 абзаців для висвітлення сутності проблеми чи проблемної ситуації. В актуальності магістрант має визначити ступінь дослідження обраної теми в літературних джерелах, невисвітлені питання та довести необхідність такого дослідження на сучасному етапі.

В обґрунтуванні актуальності теми магістрант повинен, спираючись на аналіз останніх робіт в обраній галузі соціальної роботи, довести новизну та цінність свого дослідження. При цьому він має відповісти на питання: «В чому полягає проблемна ситуація?», «Що зробили в обраній галузі науковці?», «Які спільні риси в їх підходах та відмінності?», «В чому ви бачите подальшу розробку проблеми?». Отже, для обґрунтування актуальності від магістранта вимагається глибоке та усестороннє вивчення літературних джерел, пов'язаних з темою міждисциплінарної курсової роботи.

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаними проблемами обґрунтовують актуальність та доцільність роботи в галузі тієї чи іншої наукової парадигми.

Наприклад.

Актуальність дослідження

Пріоритетними напрямками державної соціальної політики останніх років є: дитяча безпритульність та бездоглядність, соціальне сирітство, дитяча та молодіжна злочинність, наркоманія, проституція, жорстоке поводження з дітьми тощо. Аналіз їх причин дає змогу стверджувати, що всі перераховані соціальні проблеми є наслідком недостатньої уваги держави до сім'ї, яка виховує дітей. Проблема полягає у тому, що переважно робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах, відбувається на етапі, коли сім'я потребує термінової реабілітації, а не попереджувальної (профілактичної, пропедевтичної) роботи.

Робота з профілактики сімейного неблагополуччя, формування відповідального батьківства, попередження зростання кількості дітей вулиці має стати пріоритетним напрямком соціальної політики держави. Це, своєю чергою, потребує впровадження якісної та ефективної системи соціальної роботи з сім'ями, які виховують дітей і потребують соціальної підтримки, а також врахування індивідуальних потреб та можливостей кожної конкретної сім'ї. Формування такої системи передбачено Стратегією реформування системи надання соціальних послуг, затвердженою Кабінетом Міністрів України (розпорядження від 8 серпня 2012 р. № 556-р).

Функціонування сім'ї як соціального інституту, наслідки сімейного неблагополуччя є предметом дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців. Вивченню сім'ї як соціального інституту і малої групи присвячені роботи А.І. Антонова, М.С. Мацковського, В.М. Медкова, А.Г. Харчева та ін. Форми та методи соціальної роботи з сім'ями стали предметом дослідження українських науковців: І.Д. Зверєвої, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко, А.Й. Капської, І.М. Трубавіної, Т.В. Семигіної та ін.

Поряд з тим формування ефективної системи підтримки сімей з дітьми потребує теоретичного обґрунтування напрямів та форм соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах, залежно від рівня соціальної "деформації" сімейних стосунків і готовності членів сім'ї до змін особистого життя.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Предмет дослідження завжди вужчий за об'єкт і міститься в його межах. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Наприклад:

Об'єктом нашого дослідження є сімейне неблагополуччя.

Предметом роботи є особливості соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Мета дослідження.

Мета формулює загальне спрямування роботи. Не варто формулювати мету іменником "Дослідження..." або "Обґрунтування...", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не саму мету. Краще використати дієслівні конструкції на зразок "Мета передбачає дослідити... (розробити тощо)". Мета визначається дуже стисло (буквально в межах одного речення чи абзацу).

Наприклад:

Мета роботи: обґрунтувати напрями та форми соціальної роботи з сім'ями залежно від рівня їхньої соціальної адаптованості та готовності членів родини до зміни особистих життєвих обставин.

Після цього вказуються конкретні завдання наукової роботи, котрі розкривають окремі аспекти мети (4-6 завдань).

Завдання наукового дослідження є частиною мети, її конкретизацією. Формулювання завдань зазвичай роблять у формі перерахування:

- здійснити аналіз ...
- порівняти ...
- здійснити систематику ...
- з'ясувати ...
- сформулювати ...
- визначити ...

Наприклад:

1. Окреслити категорійно-понятійне поле піднятої проблематики.

2. Дослідити структуру та етапи процесу надання соціальної допомоги сім'ям в СЖО.

3. Визначити особливості застосування методів та технологій надання допомоги сім'ям в СЖО.

4. Сформулювати систему методичних рекомендацій щодо організації надання професійної допомоги сім'ям, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Методи дослідження.

Після постановки завдань міждисциплінарної курсової роботи потрібно описати методи, які будуть використані задля їх досягнення.

Наприклад:

Методи дослідження. Вирішення завдань здійснювалося за допомогою порівняльного аналізу, теоретичного синтезу, узагальнення та систематики. Також у ході дослідження використовувався метод опитування (закрите анкетування), контент-аналіз і метод експертної оцінки.

Наукова новизна одержаних результатів (вказується в тому випадку, якщо такі елементи є в роботі).

Практичне значення одержаних результатів.

У роботі треба подати інформацію про можливості наукового використання отриманих результатів під час ваших подальших досліджень чи порекомендувати сферу, де можна застосувати результати роботи (під час розробки спецкурсів чи спецсемінарів, наукових робіт, у подальших наукових дослідженнях). Також можна зазначити цільові категорії (соціальні працівники, фахівці іншого профілю, клієнти, державні органи та ін.), які б могли застосовувати ваші теоретичні розвідки для збагачення власного професійного досвіду.

Наприклад:

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що напрацьовані матеріали можуть бути використані для підготовки відповідних спецкурсів і спецсемінарів у ЗВО, які здійснюють підготовку фахівців з даного профілю. Результати, що отримані у процесі дослідження, можуть знайти прикладне застосування в галузі соціального обслуговування, зокрема допоможуть обрати соціальним працівникам найбільш ефективні підходи до надання допомоги сім'ям в СЖО. Своєю чергою, система розроблених рекомендацій членам молодих сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах дасть їм змогу ...

Апробація результатів роботи.

Розділ необов'язковий і використовується у разі наявності виступів магістранта з результатами курсового дослідження на конференціях / семінарах, презентації основних розробок на різних конкурсах, апробації результатів у профільних програмах тощо.

Наприклад:

Апробація основних положень і висновків дослідження здійснювалась у формі доповіді «Особливості професійної соціальної роботи з сім'ями» на Міжнародній науково-практичній конференції «Особистість у сучасних суспільних процесах України», 20-22 квітня 2019 р., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

Отже, композиційно у вступі дотримуються такої послідовності викладу матеріалу:

- актуальність теми;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна роботи (вказується за наявності);
- практична значущість дослідження;
- апробація результатів дослідження (вказується за наявності).

Рекомендації до написання висновків

Заключні висновки, що охоплюють від 2 до 4 аркушів, є основним підсумком проміжних узагальнень, сформульованих у розділах (підрозділах) роботи. Особливо важливо, щоб ті питання, постановка котрих була здійснена магістром у вступній частині, були аргументовано висвітлені й знайшли свої логічні відповіді, а мета, яку ставив перед собою автор, знайшла свою реалізацію у формі конкретних положень та практичних рекомендацій.

Загальні висновки виконують роль завершення, зумовленого логікою проведення дослідження, у формі синтезу накопиченої інформації. У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, отримані в дослідженні. Це послідовне, логічне викладення отриманих підсумкових результатів та їх співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями. Звичайно висновки формулюються у вигляді певної кількості пронумерованих абзаців.

Потрібно пам'ятати, що міждисциплінарна курсова робота повинна у визначений час захищатися і захищаються саме висновки роботи! Вони є особистим доробком автора і його здобутком з наукової проблематики, яка вирішується.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарну курсову роботу виконують та роздруковують на комп'ютері з однієї сторони білого аркуша паперу формату А4. Для написання роботи рекомендовано використовувати текстовий редактор MS Word, шрифт Times New Roman, розмір 14 пунктів, міжрядковий інтервал – 1,5.

Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 15 мм, верхній та нижній – 20 мм.

У викладі матеріалу важливо дотримуватись принципу пропорційності, який полягає в дотриманні пропорцій між обсягами окремих частин роботи. Рекомендований обсяг основної частини міждисциплінарної курсової роботи – 30-35 сторінок формату А4. Обсяг основної частини не може бути меншим 25 сторінок і перевищувати 40 сторінок.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими жирними літерами (розмір кегля 14) симетрично до тексту і починають з першої стрічки нової сторінки. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (1,25 мм). Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовком (за винятком заголовку пункта) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Виклад матеріалу автор здійснює використовуючи займенник “ми” та його похідні. Це дає змогу відобразити власну думку як позицію певної групи вчених чи наукової школи.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Титульний лист курсової роботи, титульний лист додатків, зміст, додатки та список використаних джерел *не нумеруються*, однак враховуються до загальної нумерації сторінок роботи. Інші сторінки нумерують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова «**РОЗДІЛ**», ставлять крапку, а потім у тому ж рядку друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації позначають словом «**Рис.**» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації між якими ставиться крапка. Наприклад: *Рис. 1.2* (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери пишуть біля правого берега аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «*Примітки*» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Правила цитування та посилання на використані літературні джерела

Для підтвердження власних аргументів *посиланням* на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання.

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, які мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул джерела, на яке дано посилання в роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела роблять згідно з їхнім переліком у квадратних дужках, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Приклад оформлення посилання на використане джерело:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передавання інформації [6, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Дороніна М. С. *Культура спілкування ділових людей* : навч. посіб. Київ : Академія, 2008. С. 29.

На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» і «рисунок» пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2», «...рис.2.2». У повторних посиланнях вживають скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна з важливих частин міждисциплінарної курсової роботи, що демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Науково-методичні джерела наводяться в алфавітному порядку за прізвищами авторів.

Для написання міждисциплінарної курсової використовують не менше 30 джерел літератури.

Взірець оформлення списку використаних джерел наведений у *Додатку Г*.

Правила оформлення додатків

Допоміжні або додаткові матеріали, що переобтяжують текст основної частини курсової роботи, але необхідні для повноти його сприймання, доцільно вносити до додатків.

Додатки оформляють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку посилань у тексті.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, надрукований у горі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. У правому верхньому куті рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «ДОДАТОК __» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер **Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ**, наприклад, **ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б** і та ін. Якщо у роботі є лише один додаток то його позначають як додаток **А**.

Текст кожного додатка при потребі може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: **А.2** (другий розділ додатка **А**).

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: **рис. Д. 1.2** (другий рисунок першого розділу додатка **Д**); **формула (А.1)** (перша формула додатка **А**).

5. ПОДАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ НА ПЕРЕВІРКУ ТА ЇЇ ЗАХИСТ

Процедура подання та захисту міждисциплінарної курсової роботи.

Завершена курсова робота не пізніше ніж за 10 днів до початку залікового тижня подається в електронній формі на випускову кафедру для перевірки.

Після перевірки науковим керівником тексту курсової роботи на відсутність плагіату, дотримання необхідного обсягу авторського тексту (див. Розділ 1. «Загальні положення») та відповідності структури та оформлення встановленим нормам її автор допускається до захисту.

Захист курсових робіт відбувається у заліковий тиждень (до початку сесії).

Міждисциплінарна курсова робота захищається перед створеною комісією до складу котрої, як правило, входить науковий керівник міждисциплінарної курсової роботи, завідувач кафедри, або його заступник та провідні науково-педагогічні працівники кафедри. Загальна чисельність комісії становить три особи.

Здобувач вищої освіти готує до захисту доповідь та ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, графіків, рисунків, які унаочнюють результати дослідження, основні висновки, узагальнення й пропозиції, що містяться у роботі. Необхідну кількість та зміст ілюстративного матеріалу автор визначає самостійно, але погоджує його з науковим керівником. Захист здійснюється на відкритому засіданні кафедральної комісії.

Для викладення основних положень міждисциплінарної курсової роботи автору надається 3-5 хвилин. Доповідь повинна бути змістовною та лаконічною. Необхідно уникнути простого переказу змісту роботи, а також детальної ретрансляції даних. Основна частина часу відводиться на викладення суті роботи та сформульованих висновків і рекомендацій. Висновки й рекомендації за результатами дослідження можуть носити методичний, методологічний або організаційний характер. Необхідно, щоб форма і стиль доповіді були такими, аби всі присутні на захисті, як фахівці з теми, так і нефхівці, могли отримати чітке уявлення про проведене дослідження.

Як заключні фрази можна рекомендувати слова: *«Доповідь завершено. Дякую за увагу»*.

Після доповіді студент відповідає на запитання усіх членів комісії, а також присутніх на захисті осіб. Після відповідей на запитання членом комісії доповідаються результати експертизи змісту та оформлення міждисциплінарної курсової роботи.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні комісії виноситься її рішення про оцінку роботи. Результати захисту міждисциплінарних курсових робіт вносяться у відомість та електронну систему ЗВО. Захищені міждисциплінарні курсові роботи передаються на зберігання в архів ЗУНУ, а електронний їх варіанти передаються у бібліотеку.

Критерії оцінювання

Міждисциплінарна курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою, національною системою і за шкалою ЄКТС (табл.) членами комісії після її прилюдного захисту магістрантом з обов'язковим врахуванням попередньої оцінки виставленої науковим керівником на дату захисту.

Таблиця

Шкала оцінювання міждисциплінарних курсових робіт

Сума балів за виконання міждисциплінарної курсової роботи та її захист	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A (відмінно)	відмінно
85 – 89	B (дуже добре)	добре
75 – 84	C (добре)	
65 – 74	D (задовільно)	задовільно
60 – 63	E (достатньо)	
35 – 59	FX (незадовільно з можливістю повторного захисту)	незадовільно
1 – 34	F (незадовільно з обов'язковим виконанням міждисциплінарної курсової роботи)	

Загальний розподіл балів здійснюється відповідно до встановлених критеріїв, а саме:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

- науковий стиль викладення;

- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

- правильне оформлення роботи відповідно до встановлених стандартів.

Загальна оцінка міждисциплінарної курсової роботи за 100-бальною шкалою, складається з двох частин:

- 1) якість виконання роботи (ваговий коефіцієнт - 60 % оцінки);

- 2) захист курсової роботи (ваговий коефіцієнт - 40 % оцінки).

Оцінка **«відмінно»** (90 – 100 балів) ставиться, якщо міждисциплінарна курсова робота повністю відповідає всім вимогам цих рекомендацій; написана на високому теоретичному рівні; свідчить про досконале володіння сучасними методами аналізу, планування та прогнозування; містить елементи самостійного дослідження з більшості питань. При захисті перед комісією магістрант виявив глибоке розуміння основних проблем теми міждисциплінарної курсової роботи, досконале володіння її матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на задані йому питання і подав істотні аргументи на захист висунутих в роботі положень, формул, пропозицій та рекомендацій.

Оцінка **«добре»** (75 – 89 балів) ставиться, якщо здобувач вищої освіти виконав роботу самостійно, на належному теоретико-методологічному рівні; оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, однак допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу; магістрант сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації, а на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження й аргументовано відповів на більшість запитань членів комісії.

Оцінка **«задовільно»** (60 – 74 балів) ставиться, якщо здобувач вищої освіти (магістрант) виконав роботу самостійно, на достатньому науково-теоретичному рівні, яка відображає теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності; оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, але допускає порушення логічності й систематичності викладу, демонструє некритичне ставлення до аналізованих документів і матеріалів; робота носить головним чином компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації; на захисті студент продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не зумів відповісти на значну частину запитань членів комісії.

Оцінка **«незадовільно»** (до 60 балів) ставиться у тому випадку, коли здобувач вищої освіти (магістрант), допущений до захисту міждисциплінарної курсової роботи, але абсолютно в ній не орієнтується, не може відповісти на більшу частину запитань членів комісії, або виявиться, що робота хибує на плагіат.

6. ТЕМАТИКА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ КУРСОВИХ РОБІТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

1. Соціальна робота в поліетнічному суспільстві.
2. Соціальна робота з профілактики мобінгу.
3. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів.
4. Соціальна ізоляваність як фактор, ознака і результат соціальної дезадаптації інвалідів.
5. Скаутське громадське об'єднання як інститут соціального виховання підлітків.
6. Роль засобів масової інформації в соціалізації підлітків.
7. Роль волонтерських організацій у забезпеченні життєдіяльності переселенців.
8. Європейські традиції інтегрованого навчання дітей з особливими потребами.
9. Соціальна політика у командно-адміністративній та ринковій системах.
10. Характеристика моделей соціальної політики у країнах з ринковою економікою.
11. Соціальні стратегії економічних реформ в Україні.
12. Причини та наслідки загострення соціальних проблем в Україні.
13. Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні.
14. Пріоритетні напрями соціальної політики України в перехідний період.
15. Інституційна база соціальної політики та її фінансування.
16. Інструменти соціальної політики та їхнє використання в Україні.
17. Соціальне страхування та соціальна допомога у контексті державної політики.
18. Система соціального захисту в Україні.
19. Еволюція поглядів на роль держави в забезпеченні добробуту громадян.
20. Передумови формування соціальної політики.
21. Реформування системи соціального забезпечення в Україні: цілі та напрямки.
22. Соціальна допомога: поняття, ознаки, види.
23. Соціальне обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян на дому: поняття, види та зміст послуг.
24. Санаторно-курортне лікування: поняття, види та зміст послуг.
25. Соціальне обслуговування осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.
26. Система державних органів та їхні функції із соціального захисту громадян.
27. Система пенсійного забезпечення в Україні.
28. Правовий статус та соціальний захист окремих категорій громадян.
29. Система соціального захисту інвалідів в Україні.
30. Сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні.

31. Загальна характеристика системи соціального захисту населення в Україні.

32. Технологічні аспекти організаторської діяльності соціального працівника.

33. Соціально-економічні проблеми дитинства в сучасному українському селі.

34. Соціальний притулок для дітей і підлітків: зміст і особливості діяльності.

35. Соціальне сирітство в Україні: причини, наслідки та шляхи подолання.

36. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.

37. Соціально-педагогічна робота з “дітьми вулиці”.

38. Зміст соціально-профілактичної роботи у шкільному середовищі.

39. Сільська школа в системі соціального виховання.

40. Соціально-психологічні особливості організації вільного часу молоді.

41. Діяльність соціального працівника як організатора культурно-дозвілєвої діяльності.

42. Вплив засобів масової комунікації на соціалізацію молоді.

43. Соціально-педагогічні функції сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

44. Соціально-педагогічна підтримка дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

45. Усиновлення та патронаж як форма опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

46. Становлення особистості дитини сироти у соціальному просторі.

47. Теоретичні основи програмування розвитку особистісної активності.

48. Менеджмент культурно-дозвілєвої діяльності.

49. Соціально-історичні особливості розвитку дозвілєвих центрів для молоді в Україні і за рубежом.

50. Педагогічна майстерність в управлінні та організації культурно-дозвілєвої діяльності.

51. Туристично-краєзнавча діяльність як ефективний засіб організації дозвілля молоді.

52. Соціально-педагогічна підтримка дітей і підлітків у кризових ситуаціях.

53. Зміст соціально-профілактичної роботи у шкільному середовищі.

54. Технології організації та оцінки соціальної реклами.

55. Супровід та реабілітація людей з інвалідністю в умовах пенітенціарної системи.

56. Соціально-педагогічні умови професійної підготовки молоді з інвалідністю.

57. Соціальна робота з сім'ями «груп ризику».

58. Соціальна допомога дезадаптованим школярам.

59. Профілактика дитячої бездоглядності та безпритульності засобами фізичної культури і спорту.

60. Соціальна робота з агресивними старшокласниками у школі.
61. Соціальний супровід сімей в умовах реабілітаційного центру як умова позитивної соціалізації дитини-інваліда.
62. Соціальна робота з людьми з особливими потребами.
63. Розвиток фостерної опіки у США.
64. Формування культури професійного спілкування майбутніх соціальних працівників.
65. Соціальне здоров'я як фактор профілактики девіантної поведінки.
66. Теоретичні засади формування здоров'язберігаючої компетентності учнів.
67. Теоретичні засади формування здоров'язберігаючої компетентності студентів.
68. Організаційно-педагогічні засади діяльності соціального працівника з профілактики агресії у підлітків.
69. Покарання в системі профілактики девіантної поведінки неповнолітніх.
70. Робота з дезадаптованими дітьми в спеціальних реабілітаційних закладах.
71. Застосування інтегрованого підходу в соціальній роботі з дітьми та сім'ями «групи ризику».
72. Оцінка потреб як основа планування та надання соціальних послуг сім'ям з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах.
73. Роль ЗМІ у формуванні здорового способу життя молоді.
74. Соціальні детермінанти віктимності неповнолітніх.
75. Соціально-психологічні аспекти девіантної поведінки молоді.
76. Соціальний аспект діяльності студентських об'єднань.
77. Історичні аспекти становлення системи профілактики девіантної поведінки неповнолітніх в Україні.
78. Проблеми пенітенціарної політики України на сучасному етапі.
79. Особливості фостерної опіки у Великій Британії.
80. Соціальні і психолого-педагогічні особливості сімейного виховання розумово відсталої дитини.
81. Освіта молоді з особливими потребами у ЗВО.
82. Особливості реалізації інклюзії в Україні.
83. Професійна підготовка молоді з особливими освітніми потребами.
84. Соціальний аспект подолання дитячої бездоглядності та безпритульності.
85. Формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх соціальних працівників.
86. Формування здорового способу життя молоді.
87. Діяльність волонтерських організацій у забезпеченні життєдіяльності переселенців.
88. Підготовка молодих жінок до майбутнього материнства: соціальний аспект.
89. Соціальна робота з сім'ями, які перебувають у складних життєвих ситуаціях.

90. Соціальна ізоляція як фактор соціальної дезадаптації інвалідів.
91. Формування соціального мислення і соціальної компетентності в професійній підготовці соціальних працівників.
92. Соціальна робота з сім'ями військовослужбовців.
93. Формування лідерських рис у майбутніх фахівців соціальної сфери.
94. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ.
95. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з громадськими організаціями.
96. Етичні норми взаємодії соціального працівника та клієнта при медіації.
97. Морально-етична готовність волонтера до роботи з дітьми з особливими потребами.
98. Тенденції розвитку шлюбно-сімейних взаємин в сучасній Україні.
99. Цінність шлюбу та сім'ї в сучасному суспільстві.
100. Сучасне батьківство: особливості та тенденції змін.
101. Материнство як практика турботи: концептуальні підходи до дослідження.
102. Соціально-професійне самовизначення в ієрархії цінностей студентів.
103. Громадянська культура студентської молоді в Україні.
104. Міграційні наміри студентської молоді в сучасній Україні.
105. Конфігурація сучасної сім'ї в українському сьогоденні та перспективі.
106. Ціннісні орієнтації щодо сім'ї та шлюбу в сучасному українському суспільстві.
107. Роль міжнародних стандартів у вдосконаленні соціально-педагогічної діяльності.
108. Проблеми становлення правових засад соціально-педагогічної діяльності в Україні.
109. Соціально-правовий захист дітей і жінок від домашнього насильства.
110. Діяльність служб соціальної роботи з молодими сім'ями.
111. Соціально-педагогічна діагностика жорстокості батьків у взаємовідносинах з дітьми.
112. Досвід функціонування дитячих будинків сімейного типу в Україні.
113. Досвід роботи центрів соціальних служб із жінками, які зазнали насильства.
114. Соціально-педагогічна робота з сім'ями трудових мігрантів.
115. Формування соціальної компетентності підлітка з неповної сім'ї.
116. Соціально-правовий захист дітей від насильства та жорстокого поводження.
117. Соціально-правовий захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
118. Соціально-педагогічна робота у сфері протидії торгівлі дітьми.
119. Міжнародний досвід та сучасні проблеми материнства і дитинства в Україні.
120. Праця неповнолітніх: права, гарантії, обмеження.
121. Торговля людьми як соціальна проблема XXI століття.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ВИКОНАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : Закон України за станом від 21 березня 1991 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12/page>.
2. Про охорону дитинства : Закон України за станом на 26 квітня 2001 року [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
3. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України за станом від 6 жовтня 2005 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2961-15/page>
4. Про соціальні послуги : Закон України за станом на 19 червня 2003 року [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
5. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України за станом на 21 червня 2001 року [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
6. Інструкція про встановлення груп інвалідності : за станом від 5 квітня 2004 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0516-04>.
7. Конвенція про права дитини: за станом на 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс] // Організація Об'єднаних Націй. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021
8. Порядок забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення : за станом від 5 квітня 2012 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/321-2012-п>.
9. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т; Бровін О. В., 2019. 148 с.
10. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2018. 352 с.
11. Вітакультурна методологія. До 25-річчя наукової школи професора А. В. Фурмана: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ. 2019. 980 с.
12. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Харків, ХНАУ, 2017. 272 с.
13. Євтушенко М, Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
14. Ісаченко В. Теоретико-методичні основи використання методу супервізії у закладах соціальної сфери. Соціальна робота та соціальна освіта. 2019. Вип. 2. С. 71-75.
15. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Одеса : видавець Букаєв В. В. 2017. 406 с.

16. Методичні рекомендації з написання міждисциплінарної курсової роботи (для магістрів спеціальності 231 Соціальна робота) / уклад. Гірняк А.Н. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 36 с.

17. Моцна І. В. Проблема розвитку соціального партнерства в Україні та шляхи її вирішення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 25. Ч. 1. С. 166-170.

18. Опалюк Т. Л. Супервізорство як чинник неперервності професійної освіти соціального працівника. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 21. Т. 3. С. 193-196.

19. Основи соціальної роботи : навч. посіб. / Укладачі С.О. Горбунова, В.Г. Бульба, О.В. Кулініч та інші. Х. : Вид-во „Магістр”, 2018. 204 с.

20. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

21. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. №2671-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

22. Про затвердження Положення про Державну соціальну службу України : Постанова КМУ від 22.05.2019 р. № 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/458-2019-%D0%BF>.

23. Савченко В. Ф. Інноваційні підходи до розвитку соціальної сфери України. Економічний форум. 2021. № 2. С. 154-163.

24. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соц. відносин і туризму, 2020. 275 с.

25. Стахів О.О. Соціальне партнерство в сучасному ЄС: основні актори та правові засади. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. Спецвипуск. С. 79-82.

26. Bart Vanhercke, Slavina Spasova and Boris Fronteddu. Social policy in the European Union: state of play 2020 Facing the pandemic Twenty-first annual report. Brussels, 2021.

27. Kucher G. Social work in Ukraine, development in modern conditions. Sciences of Europe. Vol 2, № 30. Praha, Czech Reublik, 2018. P. 27–31.

28. Lambert K. Engelbrecht. Management and Supervision of Social Workers: South African Edition, 2nd Edition. URL: <https://www.cengage.co.uk/books/9781473751378/>.

29. Research Methodology: Methods And Techniques (Multi Colour Edition).2019. by C.R. Kothari (Author), Gaurav Garg (Author)

Взірець оформлення титульної сторінки міждисциплінарної курсової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра психології та соціальної роботи

**Міждисциплінарна курсова робота
на тему
«Назва теми»**

Освітній рівень: другий (магістерський)

**Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»
Спеціальність 231 Соціальна робота
Галузь знань 23 Соціальна робота**

Магістр групи (шифр та номер)
ПІБ

(підпис)

Науковий керівник
(науковий ступінь, вчене
звання, ПІБ)

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСОБИСТІТЬ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ ВЗАЄМО- ЗВ'ЯЗКІВ	5
1.1. Сутнісний зміст і структура міжособистісних взаємин.....	5
1.2. Психологічні функції міжособистісних стосунків у сім'ї як малій соціальной групі.....	8
Висновки до розділу 1	12
РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ НАЛА- ГОДЖЕННЯ КОНСТРУКТИВНИХ РОДИННИХ ВЗАЄМИН МІЖ ПРЕДСТАВНИКАМИ РІЗНИХ ПОКОЛІНЬ	14
2.1. Психологічні фактори, що впливають на внутрісімейні взаємини між представниками різних поколінь.....	14
2.2. Особливості міжособистісних взаємин прабадьків (бабусь / дідусів) і їх дітей та онуків	19
Висновки до розділу 2	23
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТИПОВИХ ПРОБЛЕМ У ВЗАЄМИНАХ МІЖ БАТЬКАМИ ТА ПІДЛІТКАМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СІМ'Ї	25
3.1. Аналіз психодіагностичних методик спрямованих на з'ясування особливостей родинних взаємостосунків у контексті взаємодії поколінь	25
3.2. Програма корекції деструктивних родинних взаємостосунків, що виникають між підлітками і їхніми батьками.....	28
Висновки до розділу 3	33
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38

ПРИКЛАД ВСТУПУ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. Родина є найважливішим соціальним довкіллям в котрому відбувається формування особистості та основним інститутом виховання, котрий відповідає за вибудовування певного способу життя, способу мислення і міжсуб'єктних взаємин. Оскільки кожна родина постає як різновіковий колектив, то взаємовідносини між її членами є завжди асиметричними, що й зумовлює складну мережу взаємин між представниками різних поколінь. Старші, зазвичай, виконують роль агентів соціалізації і є прикладом для наслідування. Однак сучасна молодь не просто переймає естафету спадкоємності, а, здебільшого, перша опановує багато культурних нововведень і лише потім ретранслює їх старшому поколінню, що зумовлює появу нових невластивих дітям соціальних ролей. Таким чином, зв'язки між поколіннями всередині родини не є односпрямованими і не всі батьки готові прийняти нову систему стосунків з сучасною молоддю.

У психології проблемі міжособистісних стосунків присвячено чимало досліджень (О. О. Бодальов, Є. І. Головаха, М. С. Каган, Я. Л. Коломінський, В. М. М'ясищев, М. М. Обозов та ін.). Власне внутрісімейні стосунки вивчалися такими науковцями як Т. В. Андреевою, І. В. Головневою, В. С. Заслуженюком, С. В. Ковальовим, В. П. Левкович, О. Б. Мартинюк, В. А. Семиченко, Б. Ю. Шапіро, Л. Б. Шнейдер та ін. Проблематиці ж взаємовідносин батьків і дітей у сім'ї присвячені дослідження М. І. Алексєєвої, Л. І. Антонової, Е. А. Савонько, В. А. Сисенко та ін.

Об'єктом дослідження є родинні взаємини між представниками різних поколінь.

Предмет дослідження – особливості взаємовідносин між підлітками і їхніми батьками.

Мета дослідження – виявлення психологічних чинників, що впливають на налагодження конструктивних взаємовідносин між підлітками і батьками в сучасній сім'ї.

Завдання дослідження:

- 1) розробити категорійно-понятійну модель з проблематики міжособистісних взаємин;
- 2) окреслити систему психологічних чинників, що зумовлюють особливості внутрісімейних взаємин;
- 3) здійснити аналіз психодіагностичних методик спрямованих на з'ясування особливостей родинних взаємостосунків у контексті взаємодії поколінь;
- 4) розробити програму корекції деструктивних родинних взаємостосунків, що виникають між підлітками і їхніми батьками.

Методи дослідження. Вирішення поставлених завдань здійснювалося шляхом використання комплексу загальнонаукових методів і методів психолого-педагогічного дослідження: 1) *теоретичних*: аналіз наукової літератури,

порівняння різних підходів і концепцій, теоретичний синтез, класифікація, методологічне узагальнення тощо; 2) *емпіричних*: твір на тему «Я і мої батьки» (за допомогою спрямовуючих запитань), індивідуальні бесіди з підлітками, тестування з метою діагностування особливостей стосунків між підлітками і батьками (колірний тест стосунків (КТС) О. С. Сермягіної, методика «Малюнок сім'ї», тест сімейних стосунків (Family Relations Test) Д. Антоні і Е. Біне); 3) *методів обробки отриманих даних*: методи математичної статистики, контент-аналіз (виявлення й оцінка різних смислових елементів змісту творів і бесід та підрахунок частоти їх прояву).

Теоретико-методологічна основа дослідження: основні ідеї, тематизми і положення трикомпонентної концепції міжособистісних стосунків В. М. Мясіщева, теорій соціалізації особистості, зокрема, соціалізації сучасного підлітка (Д. Й. Фельдштейн, Д. В. Ярцев) і теорії «балансних моделей» Ф. Хайдера.

Теоретичне значення дослідження полягає в уточненні категорійно-понятійного апарату з проблематики дослідження та систематизації основних психологічних факторів, що впливають на взаємостосунки представників різних поколінь.

Структура роботи. Міждисциплінарна курсова робота складається з вступу, трьох розділів, висновків за розділами, загальних висновків, списку використаних джерел з 40 найменувань та одного додатку. Загальний обсяг роботи становить 40 сторінок, основний зміст викладено на 33 сторінках. Курсова робота містить 2 таблиці та 2 рисунка.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ З УРАХУВАННЯМ НАЦІОНАЛЬНОГО
СТАНДАРТУ УКРАЇНИ ДСТУ 8302 : 2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Анохіна Т. О. Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі : монографія. Вінниця, 2008. 160 с. 2. Дахно І. І. Історія держави і права : навч. посібн. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 408 с.
Два і більше авторів	1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики : курс лекцій. Київ, 2011. 223 с. 2. Бірюков І. А., Заїка Ю. О., Співак В. М. Цивільне право України. Заг. частини : навч. посібн. для студ. спец. вузів. Київ, 2005. 304 с. 3. Аномалії в цивільному праві України : навч. практич. посібн. / Р. А. Майданик та ін. ; відп. ред. Р. А. Майданик. 2-ге вид. переробл. та допов. Київ : Юстiніан, 2010. 1008 с.
Без автора: редактор	Спортивная медицина: практические рекомендации / ред. Р. Джексон. Київ : Олимпийская литература, 2003. 384 с.
укладач	Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т. 2 : М-Я / авт.-уклад. Ю. Ковалів. Київ. 2007. 624 с.
переклад	Бэнтли Э. Жизнь драмы / перевод с англ. В. Воронина; предисл. И. Минакова. Москва. : Айрис-пресс, 2004. 416 с.
Багатотомний документ: загалом	Теорія і методика фізичного виховання : в 2 т. / ред. Т. Ю. Круцевич ; пер. з рос. Л. К. Кожевникової. Київ, 2008. Т. 1 : Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 392 с. ; Т. 2 : Методика фізичного виховання різних груп населення. 368 с.
окремий том	Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. / АН УРСР. Ін-т л-ри ; редкол. :

	Є. Кирилюк (голов. ред.) та ін. Київ : Наук. думка, 1976–1986. Т. 31 : Літературно-критичні праці (1897–1899) / уклад. Ф. Лось. 1981. 596 с.
Матеріали конференцій	Чернілевська О. І. Поняття і ознаки множинності осіб у зобов'язанні. <i>Сучасний стан та перспективи подальшого розвитку правової системи України</i> : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 14–15 вересня 2012 р.). Харків, 2012. С. 65–66.
Документи, що продовжуються	Бурбело В. Б. Сучасні концепції дискурсу та лінгвопрагматичні засади дискурсології. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія</i> . 2002. Вип. 32–33. С. 79–86.
Інші видання: законодавчі та нормативні документи	1. Закон України про рекламу (за станом на 25 січня 2000 р.) // Верховна Рада України. Київ : Парламентське видавництво, 2000. 20 с. 2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435–IV. Дата оновлення : 19.07.2017. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15 (дата звернення : 20.08.2017 р.).
правила	Правила пожежної безпеки в Україні. Затв. Мін-вом внутріш. справ України 30.12.2014. Чинний від 10.04.2015. Київ : Техніка, 2003. 157 с.
Стандарти : збірник стандартів	Правила учета электрической энергии : сб. основных норматив.-техн. док., действующих в обл. учета электроэнергии. Москва, 2002. 306 с.
окремий стандарт	ДСТУ 3017-2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 2016. 42 с.
Авторські свідоцтва	А. с. 1810306 СССР, МКИ5 С 1/469. Способ деминерализации водных растворов / В. Д. Гребенюк, Н. П. Стрижак, В. В. Гончарук, А. О. Самсони-Тодоров, А. В. Гречко. № 4934753; заявл. 08.05.91; опубл. 23.04.93, Бюл. № 15.
Патент	Пат. КМ 98077 Україна. Спосіб одержання йодиду цезію або йодиду натрію для вирощування монокристалів. Опубл. 10.04.2015.
Заявка	Заявка u 2014 06343 Україна, МПК (2014.04) B01J 13/00. Спосіб отримання колоїдного розчину наночастинок срібла /

	О. А. Півоваров, М. І. Воробйова (Україна); заявник та патентовласник ДВНЗ “Укр. держ. хім.-технол. ун-т”. № u 2014 06343; заявл. 10.06.14.
Каталог	Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року Київ : Академперіодика, 2009. 444 с.
Препринти	Панасюк М. І. , Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. Безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. Безпеки АЕС; 06-1).
Атласи	Куерда Х. Атлас ботаніки / пер. з ісп. В. Й. Шовкун. Харків, 2005. 96 с.
Бібліографічні покажчики	Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році. Львів : Укр. технології, 2007. 74 с.
Частина документа: стаття з матеріалів конференцій	Скальський В. Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення і експлуатація машинобуд. конструкцій : праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11–13 лист. 2010). Львів. С. 9–10.
стаття з збірника	Герман К. Ф. Розвиток лексики українських говірок Буковини в ХХ ст. <i>Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія</i> : збірник наукових праць. Чернівці, 2008. Вип. 428–429. С. 7–9.
стаття з журналу	Завальний А. Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння. <i>Право України</i> . 2006. № 1. С. 113–116. <i>або</i> Завальний А. Юридичні факти: історичні та сучасні аспекти розуміння // <i>Право України</i> . 2006. № 1. С. 113–116.
стаття з газети	Дубогай О. Д. Щоденник здоров'я школяра. <i>Валеологія</i> . 1999. №7, квітень. С. 2–6.
інтерв'ю	Бубка С. Копенгаген: олімпійські зустрічі : [інтерв'ю з президентом НОК України С. Бубкою про роботу 121 сесії МОК]; інтерв'ю вела Г. Нечаєва. <i>Олімпійська арена</i> . 2009. №10. С. 2–4
рецензія	Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір. <i>Вісн. Кн. Палати</i> . 2001. № 12. С.

	14–15. Рец. На кн.: Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – поч. ХХ ст.) : монографія : у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с.; Т. 2. 400 с.
Електронні ресурси	1. Кожухівський А. Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування [Електронний ресурс] : практикум / Черкас. держ. технол. ун-т. Електрон. текст. дані. Черкаси, 2009. 1 електрон. опт. диск. (CD-R). 2. Берташ В. Пріоритети визначила громада // Голос України : електрон. версія. газ. 2012. № 14 (5392). Дата оновлення : 04.08.2012. URL : http://www.golos.com.ua/userfiles/file/040812/040812-u.pdf (дата звернення: 06.08.2012).
Автореферати дисертацій	Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ...канд. іст. наук. Київ. 2003. 20 с.
Неопубліковані документи: дисертації	Воскобойнікова-Гузеєва О. В. Бібліотечно-інформаційна сфера України в контексті соціальних трансформацій кінця ХХ ст. – 10-х років ХХІ ст.: концепції стратегічного розвитку, динаміка змін, перспективи : дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій : 27.00.03 / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2014.
депоновані наукові праці	Тріщ Б. М. Оптимізація температурних полів і напружень у квадратній пластині з отвором / ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2001. 14 с. Деп. В ДНТБ України 11.12.01, № 239.
звіт про НДР	Розвиток науково-видавничої справи на початковому та сучасному етапах діяльності Національної академії наук України : звіт про НДР (заключний) ВД “Академперіодика ” НАН України; кер. Я. С. Яцків. Київ, 2015. 112 с. № ДР 0113U001213.
Архівний документ	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8-12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1-3.

Навчально-методичне видання

Гірняк Андрій Несторович

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з написання міждисциплінарної курсової роботи

для магістрів спеціальність 231 Соціальна робота

Формат 60×90, 1/16. Гарнітура Times
Папір офсетний. Друк лазерний.
Умовно–друк. арк. 4,5. Наклад – 100 прим.

Свідоцтво ДК №3467 від 23.04.2009 р.

Видруковано у видавничо-поліграфічному центрі
«Університетська думка»
вул. Бережанська, 2, м. Тернопіль, 46009
тел. (0352) 47-58-72.
E-mail: edition@wunu.edu.ua